

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

**“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**



(Одеса, 22-23 травня 20235 року)

Одеса -2025

УДК: 1:403:316.6 (08)

Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства //
Матеріали VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 22-23 травня 2025 р.) 189 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

- Збірник матеріалів VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства; соціокультурні трансформації молодіжного соціуму; соціокультурні трансформації освітнього середовища; культуру бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства; філософію менеджменту соціокультурної діяльності у контекстуальному полі глобальних трансформаційних процесів. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 26 червня 2025 р.

«Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства»

22-23 травня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

emphasized by the Venice Commission. The protection of human rights is essential for maintaining public trust, ensuring the integrity of the legal order inside the EU, and in Ukraine as a future member of this community.

References:

1. European Convention on Human Rights (The Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms). Rome, 04/11/1950. URL: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treaty-num=005>
2. Peers S., Hervey T., Kenner J., Ward A. *The EU Charter of Fundamental Rights: A Commentary*. Second Edition. Oxford: Hart Publishing, 2021. DOI: <https://doi.org/10.5040/9781509933495>
3. Treaty on European Union. *Official Journal*, C 191, 29/07/1992. P. 1–110. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A11992M%2FTXT>

БУБІНА Анастасія, магістрант кафедри мистецьких дисциплін Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів, Україна

ЛАДОНЬКО Людмила, доктор економічних наук, професор, професор кафедри мистецьких дисциплін Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, м. Чернігів, Україна

ВАЖЛИВІСТЬ ПОЛІТИКИ ПАМ'ЯТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

В часи війни, коли суспільство стикається з глибокими потрясіннями та бореться за своє існування, політика пам'яті стає надзвичайно важливою. В умовах повномасштабної агресії проти України саме пам'ять про героїчне минуле, боротьбу за свободу і незалежність, стає важливим елементом національного супротиву. Вона не лише формує історичну свідомість громадян, а й слугує моральною опорою для нації, що переживає трагічний період своєї історії та суттєві зміни.

Формування сучасної політики національної пам'яті, яка неупереджено подає важливі історичні події, набуває особливого значення для майбутнього країни. Оскільки саме від неї залежать досягнення суспільної згоди, збереження історичної справедливості та успішне державотворення [4].

Насамперед, політика пам'яті в сучасній Україні – це сукупність державних та суспільних заходів, спрямованих на формування колективної пам'яті про минуле. Вона охоплює питання національної ідентичності, історичної спадщини та сприйняття складних історичних подій. Політика пам'яті є ключовим інструментом формування національної ідентичності. В

Україні цей процес набув особливого значення після здобуття незалежності у 1991 році.

Безперечно, базові методологічні підходи та принципи роботи з історичною пам'яттю і культурною спадщиною, як домінантною її складовою частиною Україна успадкувала від радянської законодавчої системи. Тож нині триває процес переосмислення та утворення власної національної концепції роботи з культурним надбанням нашої держави. Наразі питання охорони, збереження та використання культурних надбань регулюються нормативно-правовими актами вітчизняного та міжнародного законодавства, а популяризація забезпечується різними ініціативами, в тому числі громадськими, приватними та в рамках спеціальних державних програм.

Зокрема, в Україні публікуються профільні видання, спрямовані на поширення наукових знань про культурну спадщину, такі як науковий часопис «Пам'ятки України: історія та культура», заснований 1969 р. в якості інформаційно-методичного щомісячного бюлетеня громадської організації «Українське товариство охорони пам'яток історії та культури». Крім того, в кожній області України публікується енциклопедичне видання «Звід пам'яток історії та культури України», в якому зібрано найповнішу перевірену фахівцями інформацію про пам'ятки і щойно виявлені об'єкти культурної спадщини за типами: архітектури, історії, археології, містобудування, ландшафту, монументального та садово-паркового мистецтва, науки і техніки згідно з адміністративно-територіальним устроєм України. Статті містять ілюстрації та посилання на бібліографічні джерела. Видання відображає основні тенденції у сфері охорони культурної спадщини та є своєрідним «портретом» історико-топографічного ландшафту конкретної області станом на певний рік.

Не менш важливо, що сучасна державна політика пам'яті спрямована на збереження історичної спадщини, переосмислення минулого та конструювання спільного історичного наративу, який би відповідав історичним викликам і суспільним запитам. Важливу роль у цьому процесі відіграє проєвропейський гуманістичний курс, сформований після трагічних подій 2014 р., а саме, розстрілу мирних демонстрантів під час Революції гідності, який спрямований на ліквідацію тоталітарної спадщини. Також було ухвалено блок так званих «декомунізаційних» законів [1, 2, 3], які були сфокусовані над питаннями декомунізації та дерадянзації українського суспільства, вшанування жертв політичних репресій 1917 – 1991 рр., переосмислення подій 20 ст. та утвердження пам'яті про національно-визвольну боротьбу українського народу, творення української державності. Фактично, цей курс спрямований на захист національних інтересів України від російського неоімперіалізму та агресивної загарбницької політики.

Всі ці принципи вплинули на сферу охорони культурної спадщини: розпочалася широка громадська дискусія, після якої була проведена масштабна ревізія об'єктів, включених до Державного реєстру нерухомих пам'яток історії та культури України, деякі з них втратили охоронний статус або отримали іншу обґрунтовану назву. Наступним логічним кроком став демонтаж таких об'єктів, деякі елементи якого знайшли відображення в популярній масовій культурі, наприклад, так званий «ленінопад», тобто стихійний та організований демонтаж пам'ятників очільнику російському революціонеру та одному з творців радянської державності В. Леніну, який широко висвітлювався у ЗМІ та став остаточним етапом позбавлення від тоталітарного минулого.

Окрім громадських та наукових установ важливою складовою сучасної політики національної пам'яті є Український інститут національної пам'яті [6]. Заклад впроваджує державну політику зі збереження та відновлення національної пам'яті Українського народу. Серед основних напрямів його діяльності - здійснення комплексного дослідження становлення української держави, вивчення ключових аспектів боротьби за її відновлення та розповсюдження інформації як в Україні, так і за її межами. Інститут також проводить заходи із вшанування пам'яті учасників українського визвольного руху, Української революції (1917–1921 рр.), жертв Голодомору (1932–1933 рр.), воєн, масових голодів (1921–1923 рр., 1946–1947 рр.) та репресій комуністичного тоталітарного режиму (1917–1991 рр.), осіб, які зробили значний внесок у захист незалежності, територіальної цілісності України та суверенітету; відновлення національної пам'яті Українського народу, заборона використання символіки тоталітарних режимів; поширення на міжнародному рівні значення Українського народу в протидії тоталітаризму, захисті прав та свобод людини; визначення оцінки тоталітарних режимів 20 ст. в Україні, масових голодів, Голодомору, а також примусових депортацій та репресій, що відбувалися в умовах комуністичного тоталітарного режиму; діям тих, хто організовував та здійснював ці злочини, а також наслідкам цих подій для України та світу [6].

До того ж, Український інститут національної пам'яті систематизує досвід застосування законодавства з питань у межах своєї компетенції, бере участь у розробці проєктів міжнародних договорів України, а також у встановленому порядку формує пропозиції щодо їх укладення або скасування. Також інститут має право укладати міжвідомчі міжнародні договори у межах своєї діяльності та забезпечує виконання зобов'язань, передбачених цими угодами. Крім того, утворює Національну комісію з реабілітації, здійснює фінансове та організаційно-технічне забезпечення її діяльності. У такий спосіб реалізується державна політика, що спрямована на відновлення історичної правди шляхом реабілітації тих, хто зазнав репресій або постраждав від комуністичного тоталітарного режиму, відновлення їхніх соціальних,

економічних, політичних та інших прав, а також визначення механізмів компенсації завданої їм шкоди [5].

Політика пам'яті в Україні під час війни стає важливим інструментом формування національної ідентичності та переосмислення історії країни після здобуття незалежності. Вона включає комплекс заходів, спрямованих на охорону, збереження та популяризацію культурної спадщини, зокрема через різні наукові видання та ініціативи. Таким чином, сучасна політика пам'яті в Україні має бути комплексною, інтегрованою в державну політику безпеки, відкритою для суспільного діалогу, інклюзивною і підтримуватися на законодавчому рівні. Вона повинна сприяти соціальній згуртованості, формуванню національної ідентичності та протидії інформаційній війні, здійснювати системну роботу з переосмислення складних сторінок історії України, таких як періоди радянської влади і боротьби за національну незалежність.

В контексті повномасштабної війни політика пам'яті в Україні набуває не лише культурного чи історичного значення, а й стратегічного. Збереження історичної правди, переосмислення минулого, вшанування сучасних героїв російсько-української війни і жертв тоталітарних режимів сприяє консолідації суспільства та зміцненню національного духу. В той час як ворог намагається маніпулювати історією, нав'язуючи хибні наративи, українська держава та суспільство активно протидіють цьому, формуючи власну політику пам'яті – вільну від імперських міфів і засновану на гідності, боротьбі та правді. Саме завдяки цій політиці ми не лише захищаємо минуле, а й виборюємо майбутнє.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів в Україні та заборону пропаганди їхньої символіки» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/317-19#Text>

2. Закон України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у XX столітті» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-19#Text>

3. Закон України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939-1945 років» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/315-19#Text>

4. Політика пам'яті під час війни. Ukraïner. *Ukraïner*. URL: <https://www.ukrainer.net/pamiat-pid-chas-viyny/> (дата звернення: 28.04.2025).

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення процедури реабілітації жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2325-19#Text> (дата звернення: 28.04.2025).

6. Український інститут національної пам'яті - офіційний веб-сайт. Український інститут національної пам'яті - офіційний веб-сайт. URL: <https://uinp.gov.ua/> (дата звернення: 28.04.2025).

Врайт Галина Яківна – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна.

Стойкова Кароліна – здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП Менеджмент соціокультурної діяльності, кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна.

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ

Релевантність, ось що змусить пролити світло на організації соціокультурної діяльності. Саме таку думку має американська куратор виставок, письменниця, педагог та директор музею Ніна Саймон [4].

«Актуальність відкриває нові способи налагодити глибокі зв'язки з людьми, які не відразу ідентифікують себе з нашою роботою. Я вважаю, що актуальність є ключем до замкненої кімнати, де живе сенс. Нам просто потрібно знайти правильні ключі, правильні двері, смирення та мужність, щоб їх відкрити..»- саме так зазначає Ніна у своїй книзі «The art of relevance».

«Усі ми у світі служіння - мистецтво, культура, релігія, духовність, громада - наша робота має значення. Актуальність дає нам змогу запалювати та відновлювати це значення. Релевантність допомагає нам знайти ключ, щоб розблокувати бажання людей, і це дає їм підстави прийти до нас і стати партнером», - передмова Джона Москоне в книзі Ніни Саймон.

Тобто найголовнішою задачею для соціокультурних організацій, не нехтуючи цінностями, дотримуватись актуальності. Вміння бути гнучкою, голосною організацією, нести в маси свою цінність. Звичайно більшість культурних закладів за свою мету мають збереження культурної спадщини, але такі заклади бачать тільки менший відсоток тої аудиторії, яка б дійсно зацікавилася історією життя культури.

Бубіна Анастасія, Ладонько Людмила	56
ВАЖЛИВІСТЬ ПОЛІТИКИ ПАМ'ЯТІ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ	
Врайт Галина Яківна, Стойкова Кароліна	60
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ	
Гончарова Ольга Євгенівна,	64
СОЦІОКУЛЬТУРНІ ОСНОВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЦІННІСНОЇ СФЕРИ: ВИКЛИКИ ВЗАЄМОДІЇ {ЛЮДИНА}~[МАШИНА] І ФІЛОСОФІЯ ЛЮДИНОМІРНОСТІ ЯК ІМПЕРАТИВ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЛЮДЯНОСТІ	
Добролюбська Юлія Андріївна	71
ПОБУДОВА ТА ПОДІЛ ЧАСУ: ПЕРІОДИЗАЦІЯ ТА ХРОНОЛОГІЯ МАСАЮКІ САТО	
Йорж Руслан Анатолійович	74
ФІЛОСОФСЬКЕ ВЧЕННЯ ПРО ДУХ, ДУШУ І СВІДОМІСТЬ	
Карастан Сергій Костянтинівич	81
ЦІННІСНА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ПІД ВПЛИВОМ ТІНЬОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАКТИК	
Кириченко Данієль, Атаманюк Зоя Миколаївна	82
ЩО ЯВЛЯЄ СОБОЮ ПОНЯТТЯ “ЗАКОН”	
Козленко Павло Юхимович	84
КОНЦЕПІЯ МОРАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ВПЛИВ ТЕОРІЇ ДЖОНА ЛОККА НА СУЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО	
Крохмаль Олександр Миколайович, Лісєнко Олена Василівна,	87
КОНЦЕПТ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНТАЛЬНОСТІ: ФІЛОСОФСЬКО-РЕФЛЕКСИВНЕ ОСМИСЛЕННЯ	
Наумкіна Світлана Михайлівна, Ляшенко Софія Едуардівна	90
ВПЛИВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ КРИЗ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЧИННИКІВ НА РЕФОРМУВАННЯ ІНСТИТУЦІЙ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ПРОСТОРУ	
Поплавська Тетяна Миколаївна, Барков Степан	92
ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ І ТРАДИЦІЙ СУЧАСНОГО СТУДЕНТСТВА	
Рапацька Наталя, Нехай В.А.	94
РОЗРОБКА СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ІВЕНТІВ В ДІЯЛЬНОСТІ БУДИНКУ КУЛЬТУРИ (НА ПРИКЛАДІ ГОРОДНЯНСЬКОГО МІСЬКОГО БУДИНКУ КУЛЬТУРИ)	
Світлицька Віолета, Петінова Оксана	96
СОЦІАЛЬНИЙ ПОРТРЕТ ЖІНКИ ДОБИ МЕТАМОДЕРНУ (НА МАТЕРІАЛАХ ПРОВЕДЕНОГО СОЦІОЛОГІЧНОГО	